

Viimeisellä rannalla

”Voiko lintukodossa elää ilman kriisinhallintaa ja varautumista ympäristömuutoksiin?”

Ilmastomuutos ja ympäristökatastrofit ovat olleet paljon otsikoissa. Tästä saatiin konkreettista lisänäyttöä huhtikuussa myös kansainvälisen maanmittausinsinöörien liiton FIG:n kongressissa. Ilmastomuutoksen vaikutus maanmittarin työhön oli yksi kongressin pääteemoista. Kokouksen loppupuolelle ajoittunut Islannin tulivuorenpurkaus tuhkapilvineen toi asian tutuksi jokaiselle eurooppalaiselle osanottajalle. Henkilökohtaiset kriisinhallintakyvyt joutuivat puntariin. Samalla kun kysyi itseltään, voiko yksilö vaikuttaa suuriin ympäristömuutoksiin. Ja niiden sattuessa miten kriisivalmiudesta on huolehdittu.

Ilmastomuutos ja sen vaikutukset erityisesti ranta-alueiden elinolosuhteisiin olivat Sydneyssä keskeisesti esillä. Australia ja Tyynenmeren saarivaltiot ovat niitä alueita, joita ilmastomuutos tulee rankimmin koskemaan. Australian kohdalla kysymys on sekä siitä, että suurin osa asutuksesta on keskittynyt kapealle rantavyöhykkeelle että siitä, että valtaosa mantereesta on kuivaa autiomaata, johon Australian ainutlaatuinen ekologia on sopeutunut kymmenien tuhansien vuosien aikana. Kuten kongressin pääpuhujana **Tim Flannery**, joka toimii mm. puheenjohtajana Copenhagen Climate Councilissa, totesi ”kengurut eivät loiki huvikseen vaan niiden liikkumiselle on vankat ekologiset perusteet”. Pienetkin muutokset ilmastossa vaikuttavat ratkaisevalla tavalla koko Australian herkkään ekologiaan. Merenpinnan mahdollinen nousu uhkaa dramaattisesti Australian rakennettuja osia, mutta ennen kaikkea Tyynenmeren saarivaltioiden koko tulevaisuutta.

Australia on pitänyt itseään lintukotona, joka voisi olla viimeinen ranta, vaikka muu maailma tuhoutuisi. 1950-luvun ydintuhoon liittyvien tieteisutopioiden jälkeen maailma on muuttunut. Australiasta saattaa tulla koelaboratorio, jossa maapallon selviytymismahdollisuudet testataan. Manner on jo kokenut niin

otsonikerroksen ohenemisen kuin vuosittaiset kuivuudesta aiheutuvat massiiviset maastopalot. Siksi onkin hämmästyttävää miten passiivisesti maa on suhtautunut ilmastomuutoksen torjumiseen olipa kyse Kioton sopimuksen toimeenpanosta tai maankäytön suunnittelusta ja ohjaamisesta. Australian rinnalla perinteiset lintukodot myös pohjoisella pallonpuoliskolla voivat joutua ensimmäisinä kohtaamaan globaalit ympäristömuutokset.

Vaikuttava esimerkki maailmalaajuisia vaikutuksia aiheuttavasta ympäristötuhosta saatiin kongressin lopuksi, kun Euroopan lentoliikenne keskeytettiin useiksi päiviksi Islannin tuhkapilven vuoksi. Sen lisäksi että se aiheutti henkilökohtaisia ongelmia sadoille osanottajille, se osoitti samalla kuinka haavoittuvainen nykyinen elämänmeno on luonnonkatastrofien tapahtuessa. Mullistuksia on ollut aina mutta yhdentyneessä maailmassa pientenkin häiriötekijöiden merkitys kansainväliselle taloudelle ja yhä useammin yksilöille on aiempaa suurempi. Massiivisten tulivuorenpurkausten tai maanjäristysten vaikutus ilmastomuutokseen voi sekin muodostua vielä paljon nyt tiedettyä suuremmaksi.

Tämänkertaiset taloudelliset vaikutukset ovat kaksijakoiset. Toisaalta tappiot toiminnallisista katkoksista lentoliikenteelle ja liike-elämälle, mutta positiivisena piirteenä lisää liikevaihtoa hotelleille ja matkailuelinkeinolle erityisesti lentoliikenteen solmukohdissa.

Australiaan loukkuun jääneillä osanottajilla on esitettävään mielenkiintoinen kertomuskokoelma inhimillisestä kekseliäisyydestä ja nykyaikaisessa interrailauksessa. Näistä kertomuksista syntyy vuosien kuluessa maanmittauksen kansanperinnettä.

Valitettavasti tuhkapilvi tarjosi tynyn esimerkin siitä miten huonosti lentoyhtiöt ovat valmistautuneet kriisinhallintaan ja -viestintään. Osalla yhtiöistä on toimivat järjestelmät asiakkaiden informoimisesta ja ongelmien ratkaisemisesta, kun taas

monet yllätettiin housut kintuissa. Tiedottamisen tehokkuus, selkeät pelisäännöt ja joustavuus tilanteessa, joka on kaikille uusi, ovat kullannarvoisia. Valitettavasti liian moni yhtiö tarjosi vain byrokraattisuutta ja tylyä joustamattomuutta. Helpoin ratkaisu oli siirtää vastuu asiakkaille. Sekoilua ja äkseeeraamista sai erityisesti valtioenemmistöisiltä lentoyhtiöiltä, joista monet elävät edelleen viimevuosisadan komentotaloudessa. Valitettavasti Suomen kansallinen lentoyhtiö Finnair kuului tähän huonompaan luokkaan. Monia ällistyi, ettei yhtiö ole oppinut viestinnässään mitään viime kuukausien lakoista ja muista sähläyksistään. Etenkin viestinnän alkeellisuus hämmästyttää maassa, joka kuvittelee olevansa modernin kommunikaation eturivissä. Saati ettei yhtiöllä ole selkeää politiikkaa prioriteettituloista ja kriisitilanteiden hoitamisesta. Nyt törmättiin sekoiluun, virheelliseen ja harhaanjohtavaan viestintään. Nähtäväksi jää, oppivatko savijaloilla seisovat gigantit mitään edes näistä uusimmista tapahtumista.

Tuhkapölyn nyt laskeutuessa kannattaisi tapahtuneesta ottaa opiksi laajemmin. Olisi syytä käydä huolellisesti läpi yhteisöjen kriisinhallintasuunnitelmat ja etenkin kriisiviestinnän perusteet. Nyt ”katastrofista” selvittiin pääosin yksilöiden kekseliäisyydellä – sekä rahalla. Ajan myötä *ragnarök* muuttuu kokoelmaksi hyviä juttuja ja osaksi sarjaa ”missä olit kun...”.

MARKKU VILLIKKA
markku.villikka@welho.com